

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINA — JURISPRUDENȚA — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICĂ — FINANȚE

DIRECTOR: CIRU E C O N O M U

Licențiat în drept din Paris, Procuror-General la Înalta Curte de Casație

PRIM-REDACTOR: ION N. CESARESCU

REDACTOR-PROPRIETAR: I. S. CODREANU

ABONAMENTUL

Pe an, în România	35 lei
6 luni	18 "
3 luni	9 "
Străinătate: 40 lei pe an, 20	6 luni

*Apare de două ori pe săptămână
sub redacțiunea unui comitet*

Abonamentele se plătesc tot-d'a-una înainte

Redacția & Administrația
București, CALEA RAHOVEI—5
Lângă Palatul Justiției
TELEFON № 1698

S U M A R

Proprietatea țărănească și legea pentru consolidarea drepturilor de a exploata petrolul pe această proprietate de d-l Stelian Popescu.

JURISPRUDENȚĂ:

Înalta curte de Casație s. I *Alexandrina Radovici ș. a. cu Constantin Măleanu*;

Idem s. II: *Ministerul Financelor cu Elisabeta St. Niculescu, Grigore Ionescu, Manolache Niculescu și Maria Niculescu*;

Idem s. III: *Ministerul de Finanțe cu Gh. Stârcea*; Curtea de apel din București s. II *Jean Feder ș. a. cu I. Drăghicescu ș. a.*;

Bibliografie.

De la nationalite en Roumanie de d-l C. A. Popescu.

Proprietatea țărănească și legea pentru consolidarea drepturilor de a exploata petrolul pe această proprietate

(Urmare) (1)

Ideea cadastrării parțiale a țării noastre, numai în regiunile mai mult sau mai puțin repute petrolifere, ridică obiecțiuni și mulți o cred nerealisabilă. Aceștia pleacă în obiecțiunile lor, tot de la cunoscutele motive, descrise mai sus, nevoia de *cheltueli mari* și de *timp îndelungat*.

Am arătat că, în ce privește cheltuelile cu cadastrarea, ele ar fi cu prisosință acoperite și ar mai rămâne bani și pentru lucrările din alte regiuni noi; nu tot ast-fel este, în ce privește timpul ce reclamă aceasta lucrare.

Aci obiecțiunea se pare mai întemeiată de și nici aceasta, nu resistă la o analiză mai amănunțită. D-l G. Danielopol în conferința sa asupra legii de consolidare arată, că până când trecerea în cadastru va rămâne definitivă și deci să poată constitui un titlu de proprietate, (2) va trece un timp

prea lung. Negreșit că așa este, dar numai pentru acele proprietăți pentru care dreptul este contestat, cele-l'alte nu vor ridica prea mari dificultăți. Eu cred, că din proprietățile actuale, să tot fie 25 % asupra cărora s'ar ridica contestații, restul de 75 % ar putea să fie bine înscrise în cadastru și pentru ele în viitor siguranța să fie deplină. Se poate însă obiecta că pe câtă vreme acțiunea în revendicare este deschisă, nu se poate vorbi de siguranță. Această obiecțiune este întemeiată, însă din cele 75 % proprietăți ce s'ar trece azi în cadastru ca proprietăți necontestate, nu cred că s'ar ridica în viitor contestația mai mult de cât pentru 10 %. Ar rămâne 65 % și ar fi un foarte mare câștig, ce s'ar realiza într'un timp relativ scurt, maximum în timp de un an, câștig care ar avea o influență covârșitoare și asupra terminării mai repede a contestațiilor ridicate pe cele-l'ate proprietăți, și asupra moralului țăranului.

În adevăr, amatorii de terenuri, ar lua în concesiuni atunci, numai de la proprietarii cari sunt trecuți în cadastru fără obiecțiuni din partea cui-va, iar cei-l'alți proprietari văzând efectele bine-făcătoare ale siguranței oferită prin cadastru, s'ar grăbi să termine mai repede procesele dintre ei, pentru a putea și ei să profite din concesionarea pentru exploatarea petrolului său a altor substanțe.

Moralul țăranului, cari azi este scăzut zi cu zi, de aceea cari întrebuintează totul pentru a-l face să concesioneze acelaș teren de mai multe ori, de asemenea s'ar ridica.

Să nu se uite, că dacă nu ar fi firea înăscută cinstită a țăranului român, exploatarea petrolifere, ar fi dat loc până azi la mult mai multe încurcături, de cari însă mă tem în viitor, dat fiind furnicarul de oameni necinstiți și certați de judecată, ce neconținut vine în contact cu ei și exercită asupra lor, pentru a-i face necorecți, adevărate răpiri.

(1) Vezi, *Curierul Judiciar* No. 15 și 16 a. c.(2) *Monitorul intereselor petrolifere*, No. 37 din 1906, pag. 1060.

Cum se poate oare numi alt-fel, faptul samsarilor cari aduc țărani din fundul munților Prahovei la trib. Ilfov spre a face aci contractele de concesiune, pe cari nu le pot face la trib. Prahova, având frică să nu fie demascați imediat în manoperile lor?

Siguranța exploatărilor, pericolul corupțiunii desăvârșite a țăranilor, și moralitatea publică, reclamă măsuri de luat și în privința acestor samsari necinstiți, cari umblă din sat în sat la țară și din casă în casă la oraș, cu gândul și decisiunea de a găsi de o parte un concedent, de alta un concesionar, pe cari să'i incurce într'o aventură, din care numai el trage profite.

Ar mai fi un mijloc, mai puțin eficace de cât cadastrarea parțială, dar tot ar fi superior consolidării. Primarul și Notarul comunei mai ales, când sunt născuți și crescuți în localitate—cum sunt aproape în toate comunele—cunosc perfect de bine situațiunea proprietăților, a proprietarilor și a posesorilor. Ei să fie obligați pentru o taxă oare-care, din care jumătate să fie a lor și jumătate a comunei, a libera certificate în care să se precizeze: dacă terenul este în posesiunea celui cari vrea să'l concedeze, pe baza cărui titlu de transmisiune său numai prin simplă toleranță; în virtutea obiceiului din țara noastră și dacă a mai fost concesionat ori nu; ei să fie făcuți responsabili civil și penal pentru ori-ce arătare greșită, făcută în acel certificat, pe baza căruia numai, tribunalul ar autentifica actul de concesiune. Aceasta ar fi o măsură care de asemenea ar putea întru cât-va să asigure concesiunile. Nimeni nu știe mai bine ca Primarul și Notarul, dacă un teren a mai fost sau nu concesionat de aceeași persoană sau de rudele sale. Or cât ai căuta registrele de transcrierea concesiunilor la tribunal și la primărie, cum și condicele de hotărâri la tribunal, nu poți găsi adevărul, pentru că după cum am spus, aproape în tot-d'a-una diferă numele concedentului său al vecinilor, în unele fiind concedent tatăl, în altele fiul, în alte ginerile, etc. Aproape tot-d'a-una său, cu foarte puține excepțiuni, Primarul și Notarul știe adevărul și dacă sunt obligați să dea certificate și făcuți responsabili, ei nu vor mai da ca până acum certificate în cari nu se spune de cât că X ce vrea să concedeze, posedă în acea comună cutare teren și nimic alt-ceva.

Se va obiecta că Primarul și Notarul au prea multe de făcut și dacă li se va mai pune și această obligație, de frica răspunderii nu vor mai libera nici un certificat său vor face speculă cu liberarea lor.

Evident că de frica răspunderii, ei nu vor li-

bera certificate de cât cu mare greutate, dar tot le vor libera, căci ei vor fi obligați să libereze certificate, arătând adevărata situație a lucrurilor iar nu certificate pentru locurile cari după părerea lor se mai pot concesiona; atunci când li se vor cere, ei vor trece într'insele tot ce știu despre proprietate, rămânând ca acela care vrea să ia concesiunea, cu tot pericolul ce i se arată în certificat, să-o ia pe răspunderea sa.

Azi, Primarul și Notarul, când liberează certificate, pe lângă că în ele nu precizează nimic dar nu au nici o răspundere, ba de cele mai multe ori știu că spun neadevăruri, însă le tac pentru că samsarul de terenuri, a avut grija de mai înainte, a se pune în acord cu ei. Afirm acest lucru căci mi s'a întâmplat mie de mai multe ori când am luat în concesiune terenuri petrolifere. Mi se indicase un anumit punct dintr'o localitate, unde trebuia luată concesiunea; samsarul și după el și țăranii 'mă afirmau că în acel punct sunt terenurile lor, Primarul și Notarul imi liberau certificate în acest sens, și numai când am ajuns la Trib. Prahova, unul din țăranii — ceea ce denotă sufletul lor cinstit — m'a pus în cunoștință că din 300 pogoane ce voiam să iau, nici 50 nu erau la locul cerut.

Ast-fel se petrec lucrurile azi și de aceea, ar trebui luate cât mai în grabă măsuri de îndreptare.

Dar încă o dată repet, acest al doilea mijloc nu e din cele mai eficace și nici nu se poate compara cu cadastrarea.

* * *

În conferința ce d. G. Danielopol a ținut asupra legii de consolidare, propune — ca mijloc pentru îndreptarea și înlăturarea nesiguranței de azi — introducerea său mai bine zis afirmarea unui principiu nou în legislația noastră, făcând din mina de petrol, pe proprietatea particulară, o proprietate deosebită de aceea a suprafeței solului și dând statului dreptul exclusiv de a face concesiunea minei de petrol, iar produsul rezultat să aparție tot proprietarului suprafeței.

Punctul de vedere din care pleacă d. Danielopol și argumentele cu cari sprijină părerea sa, sunt foarte întemeiate. Dacă s'ar afirma deosebirea dintre proprietatea minei și dintre proprietatea suprafeței — pe care deosebire — legea actuală o face numai să fie bănuită și s'ar da Statului dreptul de a face concesiunea minei, nu s'ar sdruncina întru nimic teoriile privitoare la proprietate, de și sunt unii, cari nu văd cu ochi bunî facerea deosebirei de mai sus, tocmai din această cauză.

Cu toate acestea ideea este minunată și eu o

aprob, deși nu din acelaș punct de vedere ca d. Danielopol.

Astăzi țărani concedionează fie-care în parte și condițiunile—ca și prețurile ce ei iau—diferă de la un contract la altul ; în special sumele ce li se dă lor în mână, sunt de cele mai multe ori foarte mici. Pe un pogon de teren, care consolidat costă 100 lei, ei nu primesc azi de cât 15, 20 sau 25 lei ; mai înainte li se da câte 5 lei. Restul e acoperit de cheltuelile cu samsarii, facerea actelor și consolidarea. Dacă s'ar deosebi proprietatea suprafeței de aceea a minei și s'ar da Statului dreptul de a o concesiona, s'ar stabili norme generale după cari să se facă concesiunea și prețuri cari nu ar fi condiționate, de nevoia fie-cărui individ în parte, cum este azi. Țăranii ar câștiga și ei mai mult ca azi, fiind-că prețurile s'ar urca în proporție cu siguranța ce li se oferă concesionarilor și cu cheltuelile ce li s'ar scuti pentru formalitățile de consolidare de cari nu va mai fi nevoie. Atunci, întreaga sută de lei cât costă un pogon de exemplu, ar intra în punga țăranului, iar nu ca până acum 5, 15, 20 și 25 lei.

Negreșit că, realizându-se această idee, pentru concesionari siguranța ar fi deplină, de cât, lucrul nu va fi atât de ușor pentru Stat și nici n'ar rezolva întru nimic chestiunea siguranței proprietății țărănești. Într'adevăr, Statul ar avea el dreptul să facă concesiunea minei ; însă ce fel și cum ? După o măsură oare-care și pe o întindere oare care. Atunci nevoia de a măsura, a parcela și a face planuri ; cu alte cuvinte aceea ce trebuie făcut pentru cadastru — cel puțin măsurătoarea și parcelarea, — trebuie făcut și aci, căci alt-fel nu e posibil. Cum s'ar putea concesiona într'o comună X o suprafață de Y pogoane, fără să fie măsurată ?

Statul va fi deci nevoit să măsoare suprafața întregii comune și să facă plan general de situație și să o parceleze ; aceasta ar necesita cheltueli, cari vor fi în sarcina proprietarului suprafeței, pentru că lui îi profită mina, Statul ne făcând de cât pe intermediarul între el și concesionar.

Ce ar mai trebui până la cadastrare, cel puțin pentru proprietățile fără bocluc, de cât o mică anketă și trecerea lor în registru *ad hoc* ? Ar fi prea puțină economia ce s'ar face cu cheltuelile de la o lucrare la alta. În schimb însă, siguranța ar fi deplină nu numai pentru concesionar, dar și pentru proprietarul suprafeței și pentru Stat.

Ce-i rămâne de făcut proprietarului suprafeței, în teoria d-lui Danielopol, după ce Statul va concesiona mina ? Să se ducă la Casa de Depuneri și să-și ia de acolo redevența ce i se cuvine și

pe care i-o depune acolo concesionarul și dacă va fi proces sau neînțelegere între ei, să se judece și apoi să-și i-a dreptul lor. Deci, dacă se dă siguranța concesionarului, în schimb proprietarului se lasă proces interminabil. Ce câștig a realizat Statul din acest samsarlăc cinstit pe care-l face ? Nimic. Un câștig moral mare ar fi fost pentru el, dacă ar fi putut să înlăture neînțelegerile, insultele, bătăile și crimele ce se fac între țărani, tocmai din cauza nesiguranței proprietății ; dar dacă, cu tot samsarlăcul ce-l face, chestia rămâne tot în picioare, de ce adică s'ar mai amesteca și ar mai îngreuna cu puterea lui formidabilă pe bietul sătean, cu cheltueli cari lui nu-i aduc nici un folos, nici material nici moral.

Iată pentru ce spun, că dacă aprob părerea d-lui G. Danielopol, ca Statul să aibă dreptul a face concesiunea minei, o fac numai din punctul de vedere al avantajării țăranului la facerea contractului, însă găsesc că în felul acesta, chestiunea este numai într'o parte rezolvată iar pentru cea-laltă și cea mai importantă parte, ea rămâne tot în picioare. Ar fi deci, cu aproape aceeași cheltuială, numai o jumătate de soluțiune, în loc de o soluțiune întreagă și eu cred că pe aceasta din urmă ar trebui să o urmărim.

Legea consolidărei, înaintea instanțelor a mai ridicat o chestiune, așa numita teorie a *proprietarului aparent*. S'a sucit și s'a interpretat această chestiune în așa fel, că acum numai știi ce trebuie să faci.

Sunt judecători cari o admit, alții cari o resping. Această chestiune a fost scoasă la iveală și pusă în valoare, tot din cauza nesiguranței proprietății țărănești și din neputința legii de consolidare de a contribui la clarificarea acestei probleme. Modurile de transmisiune și dobândire a proprietății țărănești, am arătat, că foarte rar, se fac la țară cu formalitățile inerente progresului și civilizației de azi. Pentru populațiunea noastră țărănească, care în marea ei majoritate este neștiutoare de carte, după statistici abia 12% știu ceti și scrie, tot cuvântul a rămas coeficientul necesar în desăvârșirea transacțiunilor și transmisiunilor de drepturi, mai ales când este vorba între rude. Țăranii nu 'și fac testament de cât poate unul la mie, dar ei lasă cu limbă de moarte, cum să reguleze succesiunea după ce nu vor mai fi ; ei fac foarte rar acte de partaj pentru eșire din indiviziune, dar tot-d'auna stăpânesc deosebit porțiunile lor ; ei fac rar contracte dotale, dar nici odată nu își însoară băieții sau mărită fetele, fără a le da ceva de zestre, din pământul lor ; ei, foarte rar, fac acte de adopție, dar în tot-d'auna când n'au co-

pii, înfiază pe câte cine-va. În toate aceste cazuri, în mintea și intențiile lor, actele juridice petrecute între ei, sunt irevocabile, de și nu au forma legală, — care pentru ei necesită și timp pierdut și cheltueli prea mari cu venirea la reședința Tribunalului său cel puțin a judecătoriei — atunci când este cine-va, care să le spue că trebuiesc făcute formele legale, pe cari de cele mai multe ori, ei nici nu știu că trebuiesc făcute. În toate aceste cazuri, posesiunea este strămutată și cu ea pentru ei și proprietatea, de și după lege aceasta nu a avut loc.

(Va urma)

STELIAN POPESCU

Fost Judecător la Tribunalul Ilfov
Avocat

JURISPRUDENȚĂ

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE, S. I

Audiența de la 10 Ianuarie 1907

Președinția D-lui GH. PHERECKYDE, Prim-Președinte

Alexandrina Radovici ș. a. cu Constantin Măleanu

Adopțiune.—Adopțiune făcută sub codul Caragea.—Validitatea ei când a fost făcută printr'o hotărâre domnească fără a mai fi supusă apelului. — (Art. 7 part. IV cap. 5 C. Caragea).

Validitatea adopțiunilor făcute înainte de punerea în aplicare a codului civil, trebuiesc a fi judecate după legiuirea Caragea, sub imperiul căreia s'a făcut.

Ast-fel, după art. 7 partea IV cap. 5 codul Caragea, era valabilă adopțiunea făcută printr'o hotărâre domnească fără a fi supusă apelului.

Deciziunea No. 6/907.—Respins recursul făcut de Alexandrina Radovici ș. a., în contra deciziunii Curței de apel București, s. I No. 113/905, dată în proces cu Constantin Măleanu.

Curtea,

Ascultând pe d-l avocat Gh. Dragu în desvoltarea motivelor de casare;

D-l avocat N. Ath. Popovici în combateri.

Deliberând,

Asupra motivului I de casare:

«Violare de lege. În adevăr, Curtea în menționata deciziune a interpretat greșit și violat legea, când admite că validitatea hotărârei tribunalului de Ilfov s. I No. 17 din 16 Noembrie 1865, asupra adopțiunii lui Constantin Măleanu născut Burelli, de către Gheorghe A. Măleanu, trebuie judecată numai din punctul de vedere al pravilei Caragea de la 1814 și prin urmare că zisa hotărâre a fost definitivă și valabilă, fără să aibă nevoie, nici de confirmare din partea Curței de apel, nici de înscrierea ei la ofițerul stărei civile, conform. art. 321 și 323 C. civ. de la 1 Dec. 1865, cum și altor legi judecătorești, în vigoare la punerea în aplicare a noului cod.

«Însă dacă pravila Caragea prevede că hotărârile date de trib. de județe rămân definitive, fără să aibe nevoie de confirmarea altor instanțe judecătorești, regulamentul organic de la 1832 și legea de organizare de la 1847, în vigoare la 16 Noembrie 1865, data sentinței de adopțiune, înfintează diva-

nurile apelative din București și Craiova și hotărârile date de tribunalele de județe nu mai rămân definitive de cât când valoarea obiectului pricinei nu trece de 150 lei (Reg. organic) sau 500 lei la tribunale și 7000 lei (700 dobânzi) la divanurile apelative când hotărârea lor se potrivește cu a tribunalelor de județe 1000, când nu se potrivește (legea de organizare din 1847). În materie de statut personal deci și de adopțiune se aplică tot principiul jurisdicției cu 2 grade, deci conform reg. organic (1832) și legea de organizare judecătorească (1847) sentința de adopțiune a lui C. Măleanu, dată de tribunalul Ilfov s. I la 16 Noembrie 1865, trebuia confirmată de divanul apelativ din București spre a fi definitivă, ceea ce n'a avut loc.

«Mai mult, legea de organizare a Curței de casație, promulgată la 24 Ianuarie 1861, zice că numai hotărârile Curților de apel vor fi definitive, legea de organizare judecătorească promulgată la 9 Iulie 1865 menține Curțile de apel; iar procedura civilă decretată la 9 Septembrie 1865, promulgată la 11 Septembrie 1865, deci înaintea sentinței de adopțiune în chestie (16 Noembrie 1865) în art. 742 dispune ca: toate procesele și actele judecătorești, câte se vor afla pendinte la Curți și tribunale, în momentul aplicării acestei legi se vor regula și judeca după formele prescrise în această procedură. Noua procedură civilă de la 1865 este în legătură cu noul cod civil de pe atunci, care în art. 321 cerea, ca în termen de o lună de la data ei, hotărârea tribunalelor în materie de adopțiune să fie confirmată de Curțile de apel. Hotărârea de adopțiune C. Măleanu, fiind dată la 16 Noembrie, noul cod civil aplicându-se la 1 Decembrie 1865, ne găseam în lăuntrul termenului de o lună, de la darea hotărârei; deci în acest termen, hotărârea trebuia confirmată de Curtea de apel, fiind un act judecătorec, pendinte la tribunale, în momentul aplicării noului cod.

«Sirey, cod civil adnotat, sub art. 2, nota 85 zice: legile noi prescriind oare care formalități pentru conservarea unui drept, se aplică fără ca să fie în aceasta efect retroactiv, în sensul legal, la drepturile născute sub imperiul unei legi, care nu cerea aceste formalități. Casația franceză în 1814 și 1816.—În același sens se exprimă, ca doctrină, Laurent, droit civil, tom. I. No. 231.

«Admițându-se chiar că sentința tribunalului de Ilfov s. I din 16 Noembrie 1865 în adopția lui C. Măleanu, ar fi fost definitivă la 1 Dec. 1865, punerea în aplicare a noului cod civil, Curtea de apel, în deciziunea atacată cu recurs a judecat în ori-ce caz greșit și a violat art. 323 din actualul cod civil când a admis, că zisa hotărâre definitivă, dată numai cu 18 zile înainte de aplicarea noului cod, nu avea nevoie a fi înscrisă, conform art. 323 C. civ. la ofițerul stărei civile, de și tocmai se găsea eminamente în lăuntrul termenului de trei luni, prevăzute de acest articol.

«Rezumăm: zisa sentință de adopțiune sa nu era definitivă la punerea în aplicare a noului cod și atunci avea nevoie spre a deveni definitivă să fie și confirmată de Curte (art. 321) și înscrisă la ofițerul stărei civile (art. 323); sa nu era definitivă și cum era definitivă numai de 18 zile deci în lăuntrul termenului de trei luni de zile, trebuia conform acestui articol înscrisă la zisul ofițiu, greșit deci și prin violare de lege o consideră Curtea de valabilă fără îndeplinirea în ori-ce caz, a ultimei formalități»

Având în vedere că se constată din deciziunea atacată că recurentele de azi, Alexandrina Radovici și Elena Măliu, au intentat acțiune în contra intimatului Constantin Măleanu, cerând averea rămasă pe urma defunctului Gh. Al. Măleanu, ce li se cuvine ca nepoate de soră a numitului defunct, pe când intimatul C. Măleanu, care se pretinde fiu adoptat a lui Gh. Al. Măleanu, nu ar fi fost adoptat în regulă;

Având în vedere că Curtea de fond, prin deciziunea atacată, a respins acțiunea ca neîntemeiată, pe motiv că intimatul C. Măleanu, prin sentința trib. Ilfov s. I cu No. 17 din 16 Noembrie 1865, a dovedit că este fiu adoptiv al numitului defunct;

Considerând că adopțiunea fiind făcută înainte de punerea în aplicare a codului civil, validitatea ei trebuie

a fi judecată după legiuirea Caragea sub imperiul căreia s'a făcut;

Considerând că după art. 7 partea IV cap. V C. Caragea, adopțiunea se făcea printr'o hotărâre domnească, fără a fi supusă apelului;

Că dar adopțiunea de care e vorba, fiind făcută după cerințele legiuirii Caragea, iar formalitățile codului și procedurii civile, aplicat în urmă, neputându-se îndeplini de cât pentru actele care nu erau desăvârșite în momentul promulgării celor din urmă legi, cu drept cuvânt Curtea de fond, a considerat ca valabilă adopțiunea în cestiune, și prin urmare sus arătatul mijloc de casare, se găsește neîntemeiat;

Considerând că din momentul ce deciziunea atacată se menține pe temeiul validității adopțiunii, e inutil a se mai discuta dacă și al doilea motiv, bazat pe prescripțiunea acțiunii, este sau nu întemeiat;

Pentru aceste motive, Curtea, respinge, etc.

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE, S. II

Audiența de la 30 Ianuarie 1907

Președenția D-lui N. MANDREA, Președinte

Ministerul Financelor cu Elisabeta St. Niculescu, Grigore Ionescu, Manolache Niculescu și Maria Niculescu

Legea de constatare și percepere a contribuțiilor directe. — Privilegiul Statului asupra averii mobile și imobile a percepților, pentru ori ce deficite, fie că ele provin din neîncasarea contribuțiilor. Fie că ele provin din faptul însușirii acelor contribuțiuni încasate de către percepător, și fără ca pentru imobile Statul să fie supus la formalitatea inscripțiunii în ambele aceste cazuri. — (Art. 1725 C. civil și art. 79 din legea contribuțiilor directe).

1. După articolul 1725 C. civil privilegiile tezaurului public și ordinea în care ele se exercită, sunt regulate prin legi speciale.

Ast-fel, prin art. 79 din legea de constatare și perceperea contribuțiilor directe se prevede că, pentru ori-ce deficite sau rămășițe, constatate asupra percepților, provenind din ori-ce contribuții, taxe sau venituri, fiscul se va despăgubi din ori ce avere a percepătorului, cu preferință înaintea ori cărei datorii particulare, fără ca în privința imobilelor să fie supus la formalitatea inscripției și acest text de lege, se aplică nu numai în cazul când deficitul pentru fisc provine din neîncasarea contribuțiilor de către percepător, dar și atunci când percepătorul a încasat impozitele dar și le-a însușit în propriul său folos, căci și în acest caz este un deficit pentru fisc, iar pe de altă parte legea nu face nici o distincție în această privință.

Deciziunea No. 22/907. — Casată, în urma recursului făcut de Ministerul Financelor, decizia Curții de apel din București, s. I, No. 573/903, dată în proces cu Elisabeta St. Niculescu, Grigore Ionescu, Manolache Niculescu și Maria Niculescu.

Curtea,

Ascultând pe d-l avocat Zeuceanu în desvoltarea motivului de casare;

Pe d-l avocat Naumescu în combateri;

Pe d-l procuror St. Stătescu în concluziuni;

Deliberând,

Asupra motivului de casare:

«Greșită interpretare a art. 79 ultimul aliniat din legea pentru constatarea și perceperea contribuțiilor directe. Statul având în contra percepătorului Niculescu o creanță rezultând dintr'un deficit bine constatat, această creanță trece înaintea creanței ipotecară a d-nei Niculescu, conform art. 79 ultimul aliniat din legea pentru constatarea și perceperea contribuțiilor directe. Interpretarea pe care Curtea de apel o dă citatului text este contrară și cu litera și cu spiritul legii».

Având în vedere decizia supusă recursului, din care se constată că la 5 Octombrie 1896 administratorul financiar de Vlasca a pus în urmărire un imobil al defunctului St. Niculescu pentru acoperirea unei sume de bani, delapidată de acesta în calitate de percepător; că la 19 Noembrie același an soția defunctului ia o inscripție ipotecară asupra aceleiași imobil, pentru creanța sa dotală și cere și dânsa în virtutea acestei ipotecă, punerea în vânzare a imobilului; că ambele urmăriți întrunindu-se, se procedează la vânzare prin licitație publică și se adjudecă definitiv asupra Elisabetei Niculescu, soția defunctului, care depune creanța sa dotală drept preț; că, în urma refuzului trib. de a primi acea creanță drept preț Elisabeta Niculescu, face apel și Curtea de apel, prin decizia supusă recursului primește creanța dotală drept preț ca fiind în rang anterior creanței Statului, întru cât acesta nu și-a însușit privilegiul creanței sale, după cum trebuia să facă, fiind vorba în speță de o delapidare, iar nu de rămășițe neîncasate din neglijența de percepători, pentru care art. 79 din legea de constatare și percepere scutește pe Stat de a înscrie privilegiul său;

Considerând că după art. 1725 c. civ., privilegiile tezaurului public și ordinea în care ele se exercită sunt regulate prin legi speciale;

Considerând că prin legea specială de constatarea și perceperea contribuțiilor directe și anume prin art. 79 se prevede că pentru ori-ce deficit sau rămășițe constatate asupra percepților, provenind din ori-ce contribuții, taxe sau venituri, fiscul se va despăgubi din ori-ce avere a percepătorului, cu preferință înaintea ori-cărei datorii particulare, fără ca în privința imobilelor, să fie supus la formalitatea inscripției;

Considerând că termenii acestui articol find generali și prevăzând că, pentru ori-ce deficit constatat asupra percepților, privilegiul creanței fiscului nu este supus la inscripție, urmează că acest text de lege se aplică nu numai în cazul când deficitul pentru fisc provine din neîncasarea contribuțiilor de către percepător, dar și atunci când percepătorul a încasat impozitele, dar și le-a însușit pe nedrept în propriul său folos, căci și în acest caz este un deficit pentru fisc;

Că a distinge între cazul când deficitul provine din neglijența percepătorului de a încasa rămășițele, și între acela când el este rezultatul unei delapidări a percepătorului și a acorda dispensa de înscrierea privilegiului creanței Statului numai pentru primul caz, cum a decis în speță Curtea de apel, este pe de o parte a face o distincție acolo unde legea nu a făcut-o, iar pe de altă parte crea pentru fisc o situație mai grea, și percepătorului mai favorabilă când deficitul provine din delapidări, de cât când el provine din neglijența de a încasa, ceea ce nu a fost și nu a putut să fie intenția legiuitorului într-o asemenea materie specială;

Că art. 86 din legea de constatare și percepere, pe care se întemeiază Curtea de apel, pentru a face o asemenea distincție, nu face de cât să prevadă care este procedura de urmat în caz de delapidare, fără să se ocupe de dreptul de preferință al Statului și de formalitățile la care este supus exercitiul unui asemenea drept și de aceea legiuitorul nu a repetat, și în acest articol, ceea ce a prevăzut cu câte-va articole mai înainte, în art. 79 și anume că privilegiul creanței Statului, pen-

tru ori-ce deficit constatat în sarcina perceptorului, nu este supus la inscripție;

Că, prin urmare, fiind stabilit că privilegiul fiscalului, pentru creanța sa rezultând din delapidarea comisă de perceptorul St. Niculescu, nu este supus la inscripție, Curtea de apel a comis un exces de putere și a violat spiritul și textul art. 79 din legea de constatare, când a decis contrariul și a admis drept preț creanța doctă a soției defunctului perceptor, pentru motivul că este în rang anterior creanței Statului, întru cât acesta nu și-a înscris privilegiul său;

Pentru aceste motive, Curtea, casează, etc.

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE, S. III

Audiența de la 13 Februarie 1907

Președenția D-lui G. P. PETRESCU, Președinte

Ministerul de Finanțe cu Gh. Stârcea

Pensie. — Dispensă de vârstă, pentru caz de infirmitate. — Retrageră din serviciu de bună voe. — Cererea pentru constatarea infirmității trebuie făcută cel mai târziu până la momentul retragerii. — Facerea cererii posterior retragerii. — Decădere. — Art. 27 legea pensiilor din 1902.

După art. 27 din legea pensiilor din 1902, modificată la 1906, infirmitățile provenite din cauza serviciului, trebuiesc să fie constatate cel mai târziu la retragerea din serviciu a funcționarului, sub pedeapsa pierderii drepturilor cari decurg din asemenea infirmități.

La acest principiu general, legiuitorul nu a admis de cât o singură excepțiune, pentru cazul când funcționarul infirm a fost înlocuit sau pus în retragere din oficiu, acordându-i în asemenea caz termen de o lună de la încetarea efectivă a serviciului, pentru constatarea infirmității.

Deciziunea No. 45/907. — Casată, în urma recursului făcut de Ministerul de Finance, decizia Curței de apel din Iași, s. I, No. 93/906, dată în proces cu Gh. Stârcea.

Curtea,

Ascultând pe d-l avocat Zeuceanu în desvoltarea motivului de casare;

Pe d-l avocat Misir în combateri.

Deliberând,

Asupra motivului de casare:

«Violarea art. 27 al. 2 din legea generală de pensii de la 22 Februarie 1902 cu modificările din 1904 și 1906 și exces de putere.

«Gh. Stârcea demisionând din funcțiunea ce ocupa la Stat la 1 Februarie 1906 și cerând a fi înscris la pensie pentru infirmități pe ziua de 1 Aprilie 1906 nu a cerut constatarea infirmității dobândite în timpul serviciului de cât posterior datei de 1 Februarie adică după ce s'a retras din serviciu.

«Comisiunea de pensii l-a respins cererea de liquidare la pensia pentru infirmități în virtutea art. 27 al. II din legea pensiilor care prescrie că infirmitățile trebuiesc constatate cel mai târziu la retragere.

«Curtea din Iași prin deciziunea atacată cu recurs căutând a interpreta cuvintele «la retragerea din serviciu» violează acest text de lege și înlătură sancțiunea prevăzută într'ansul înlocuind termenul arătat într'un altul lăsat la aprecierea

judecătorului. Curtea face un vădit exces de putere refuzând aplicațiunea unui text care prescrie o decădere categorică de drepturi».

Având în vedere decizia supusă recursului, din care rezultă că intimatul Gh. Stârcea a fost înscris de Curtea de apel între pensionarii Statului, cu dispensă de vârstă pentru infirmități provenite din cauza serviciului;

Având în vedere că Ministerul de Finanțe a opus, ca mijloc de apărare, la Curtea de apel, împrejurarea că intimatul a făcut cererea pentru constatarea infirmității la 8 Februarie 1906, adică posterior demisiunii sale din funcțiune, care a avut loc la 1 Februarie acelaș an, și deci a decăzut din beneficiul dispensei de vârstă pentru infirmitate, potrivit art. 27 al. 2 din legea de pensii de la 1902, modificată la 1906;

Că, Curtea de apel a înlăturat această obiecțiune a Ministerului, interpretând menționatul text în sensul că cererea poate fi făcută și după retragerea din serviciu;

Având în vedere dispozițiunile art. 27 din legea pensiilor de la 1902, modificată la 1906, după care infirmitățile provenite din cauza serviciului, trebuiesc să fie constatate cel mai târziu la retragerea din serviciu a funcționarului, sub pedeapsa pierderii drepturilor cari decurg din asemenea infirmități;

Considerând că, la acest principiu general, legiuitorul nu a admis de cât o singură excepțiune, pentru cazul când funcționarul infirm a fost înlocuit sau pus în retragere din oficiu, acordându-i în asemenea caz termen de o lună de la încetarea efectivă a serviciului, pentru constatarea infirmității;

Considerând că, întru cât în speță, intimatul a demisionat de bună voe din serviciul ce a ocupat, dânsul cade sub aplicațiunea regulii generale și deci Curtea de fond nu putea înlătura, pe cale de interpretare, decăderea expresă prevăzută de lege, fără a viola sus citatul text;

Pentru aceste motive, Curtea casează, etc.

CURTEA DE APEL DIN BUCUREȘTI, Secția II

Audiența de la 20 Ianuarie 1907

Președenția D-lui I. E. DOBRESCU, Președinte

Jean Feder și altul cu I. Drăghicescu și alții

Deciziunea No. 32

Concesiune petroliferă — Consolidare. — Condițiuni de validitate a concesiunii. — Proprietar aparent. — Sensul cuvintelor posesie *nomine suo*.

Motiv nepropus oral dar trecut în concluziunile scrise. — (Art. 1 din legea din 9 Mai 1904).

1. După art. 7 din legea de la 9 Mai 1904, concesiunea, spre a fi valabilă și consolidabilă, este destul să emane de la proprietarul aparent al terenului, și proprietar aparent este acela care are o stăpânire de fapt *nomine suo*, iar nu *nomine alieno*.

2. Un motiv invocat prin concluziunile scrise nu poate fi discutat dacă n'a fost propus oral înaintea Curței.

S'a ascultat d-l avocat Orăscu din partea apelanților Jean Feder și G. Miron; și

D-l avocat Faur din partea intimaților I. Drăghicescu, G. T. Dinescu și N. T. Dinescu.

Curtea,

Având în vedere apelul făcut de Jean Feder și Dr.

G. S. Miron în contra hotărârei comisiunii de consolidare din județul Prahova;

-Având în vedere că zisa hotărâre constată în fapt că Preotul Gh. Vasilescu de la care a luat contestații Drăghicescu, Gh. și N. Dinescu, dreptul de exploatarea terenului în cestiune, a stăpânit terenul ca mandatar al tatălui său Enuță Vasilescu, care prin procură i-a conferit dreptul de a celtiva acest loc și de a percepe veniturile pe 12 ani drept plata cheltuielilor unui proces pe care preotul trebuia să le facă în numele tatălui său și al unchiului său Gr. Vasilescu, pe când Jean Feder și Dr. Miron au luat concesiunea de la Enuță Vasilescu, tatăl preotului și Gr. Vasilescu proprietarii terenului;

Având în vedere că, după art. 7 din legea de la 9 Mai 1904, ajunge ca concesiunea, spre a fi valabilă și consolidabilă, să emane de la proprietarul aparent. legea consolidărilor preocupându-se numai de faptul proprietății, fără a intra în cercetarea titlurilor;

Având în vedere însă că această noțiune de «proprietar aparent», exige o stăpânire de fapt, *nomine suo*, căci îndată ce stăpânirea este *nomine alieno*, nu mai poate avea aparența unui drept de proprietate, posesia în numele altuia fiind numai un derivat al proprietății și neputând duce la proprietate prin prescripție și celelalte căi prevăzute prin legea comună, de cât după ce se schimbă în posesie *nomine suo*;

Având în vedere că întru cât însă și comisia de consolidare constată prin sentința apelată că preotul Vasilescu stăpânea *nomine alieno*, el nu era în condițiile art. 7 din legea petroliferă, pentru a putea concede terenul în cestiune, și așa dar concesiunea dată de el nu este valabilă, pe când acea dată de adevărații proprietari, Enuță și Gr. Vasilescu, cari stăpâneau terenul prin mandatarul lor Preotul Vasilescu, urmează a fi menținută și consolidată;

Având în vedere că contestatorii mai invoacă în concluziunile lor scrise un motiv tras din prioritatea transcrierii actului lor;

Având în vedere că fără a intra în cercetarea meritului acestei afirmări, acest mijloc nu poate fi ținut în seamă, de oare-ce nu a fost invocat în pledoaria orală înaintea Curții, ci figurează pentru prima oară în concluziunile scrise;

Pentru aceste motive, Curtea, admite apelul și prin consecință și cererea de consolidare.

(ss) I. E. Dobrescu, G. Flăislen, I. Stambulescu, N. Procopescu.

BIBLIOGRAFIE

„DE LA NATIONALITÉ EN ROUMANIE“

PAR

ALEXANDRE I. SUCIU

Este foarte bun obiceiul ce au candidații români la doctoratul în drept din Paris, de a se aplica, pentru teza lor, la o materie națională; fiindcă pe de o parte seriozitatea de control a profesorilor, pe de alta, amorul propriu al candidatului de a fi cu teza sa la înălțimea unui titlu academic așa de bine reputat, sunt garanții pentru o reală îmbogățire a literaturii noastre juridice. În același timp, grație limbei în care sunt scrise, asemenea lucrări sunt și contribuții necesare la literatura juridică universală, cel puțin prin informațiile ce produc asupra acelei cantități europene, din ce în ce mai apreciabilă, care se chiamă România. Din acest punct de vedere, se înțelege, Doctorii din streinătate, și în special cei de la Paris, au pe

lângă meritul lor, și o mare responsabilitate, fiindcă așa vom fi cunoscuți și considerați, noi Români, cum ne vor prezenta ei.

Astea, nu sunt numai generalități impersonale, căci mă gândesc anume la unul din noii Doctori în drept de la Paris, la d-l Alex. I. Suciu, și la teza sa, *De la Nationalité en Roumanie*, lucrare în care cantitatea (320 pag. în 8°) nu e în dauna calității.

Dar materia naționalității e vastă; ea se confundă în definitiv cu întreg dreptul internațional privat, căci și obiectul acestui drept nu este de cât doctrina atât de nestabilă, și repertoriul atât de indefinit al conflictelor de drepturi, provenite din deosebirea de naționalitate a părților.

De la început prin urmare, se simte nevoia de a se ști cum a înțeles autorul să circumscrie materia; căci ori-cât de obiectivă ar fi o carte, ea este un *act* al autorului ei, și ca atare, pentru a fi apreciată la justa ei valoare, trebuesc cunoscute intențiunile autorului; de aci importanța critică a *prefetei*, în care autorul poate și trebuie să fie cât mai subiectiv, cât mai sincer. Nu i se poate cere unui scriitor mai mult de cât a înțeles să dea; iar dacă dă mai mult, e cu atât mai bine; cu atât mai bine cu cât de obicei se dă, mai ales la noi, mai puțin de cât se promite. Or, d-l Suciu declară, în prefață (p. 6) că a studiat naționalitatea mai mult descriptiv de cât critic; și cu toate astea analiza și sinteza nu lipsesc din lucrarea sa.

Ca introducere, d-l Suciu ne dă pe 40 de pagini un rezumat al istoriei dreptului român. Întru cât e vorba de istoria generală a dreptului, iar nu de cea specială a naționalității, acest capitol are o aparență de *hors d'oeuvre*. În realitate însă el este o necesitate, fiindcă dă cadrul și fondul fără de care nu s'ar putea înțelege — de streini — mai ales — tabloul istoric al naționalității; căci naționalitatea, ca idee juridică, stă în raporturi inseparabile cu celelalte idei juridice ale unui moment dat din istoria noastră, și cu organizația juridică fără de care ea nu s'ar putea practica.

În sine, rezumatul e clar și destul de simetric.

Poate că autorul — de altminteri nu e singurul care o face — exagerează contribuția Slaviilor la mentalitatea noastră juridică (p. 15). Cred că trebuie scăzut mult din această contribuție, dându-se pe seama Germanilor; dar chestia e în stare de problemă.

Îmi place să pun în legătură constatarea ce face autorul (p. 25), că în trecutul nostru se practică sistemul judecătorului unic, cu ceia ce am scris eu însumi de curând asupra acestei idei. (Dreptul No. 12 din 1907).

Cred de asemenea că autorul exagerează aplicabilitatea Pravilelor lui Matei Basarab și Vasile Lupu care au desigur o mai practică valoare ca opere naționale de cât ca opere juridice; cel puțin nu s'a găsit vreun document în care să se vază aplicate texte din pravile.

După introducerea prin istoricul general al dreptului român, d-l Suciu abordează teza sa propriu zisă, Naționalitatea, printr'un istoric special, începând de la origina Principatelor. Pentru perioada dreptului vechiu, care se întinde până la Regulamentul organic, sarcina nu e ușoară! Dar autorul dovedește că a putut suplini și interpreta lipsa de informații ce prezintă Istoria, printr'o bună intui-

ție sociologică. Poate că prin nici o altă parte a lor, Dreptul și Sociologia nu stau într-o mai complexă și mai vizibilă legătură, de cât prin capitoul naționalității. Firește că alta e naționalitatea ca idee juridică și alta e ca idee și sentiment social; dar înțelege ori-cine, că ideea juridică nu poate și nu trebuie să fie de cât expresia ideii politico-sociale, căci cea d'întâi nu e de cât un ansamblu de forme obligatorii, al căror fond și rațiune de a fi e în cea de a doua. Forma juridică e însă o eflorescență, ea apare numai după ce fondul social e bine consolidat. Ast-fel, d-l Suciuc ne arată lipsa sau cel puțin inconsistența noțiunii de naționalitate în vechiul nostru drept, și explică această lipsă prin necristalizarea ideii de națiune. Am avut noi din cele mai depărtate timpuri sentimentul unei diferențieri etnice de popoarele d'imprejur, dar acest sentiment era mai mult de natura religioasă, de cât politico-socială. D-l Suciuc zice foarte bine: «Il n'était pas suffisant de voir pratiquer les mêmes mœurs, parler la même langue avoir la même religion etc., tant de signes extérieurs auxquels on puisse reconnaître l'existence d'une nation; il fallait aussi que les esprits fussent arrivés à ce développement, nécessaire d'*aperception sociale*, qui fait que les différentes ressemblances agissent sur l'esprit de manière à le forcer au raisonnement, à l'observation, à la conscience de la nationalité» p. 53.

În lipsă de principii juridice, naturalizarea era numai o chestie de fapt variind de la individ la individ. Se devenia Român prin vre-un concurs de împrejurări simpatice. Un mijloc mai cert, și curios, pentru noi modernii, era căsătoria cu o româncă. Ast-fel pe atunci bărbatul urma condiția femeii!

D. Suciuc, explică această curiozitate juridică prin interesul streinilor de a beneficia materialmente prin noua lor calitate; dar ast-fel, se explică numai că streinii primesc a deveni Români, însă nu și, de ce sunt primiți a deveni Români. Un asemenea obicei al pământului ar putea sugera ideea unei survivențe de matriarcat... Cine știe?! O o-bieciune la această idee ar fi însă, o altă regulă, aceea că dacă o streină se căsătorește cu un român, ea urma condiția soțului său. Cred că aceste două obiceiuri contrarii se pot rezolva într-o notă comună: soțul strein, independent de sex, care se căsătorește cu unul român, devenea și el român, pentru că se stabilea în țară, devenea un pământean. Ar fi aci o dovadă că principiul *jus soli* — se înțelege inconștient și reformulat — conducea materia naționalității. N'am înțeles de ce d. Suciuc, reduce așa de mult importanța acestui principiu în vechiul nostru drept. Mi se pare că tocmai atunci, când ideea de naționalitate se reducea la ideea de pământ (moșie), legătura cu pământul țării prin stabilirea pe el, putea fi privită ca o identificare națională, — dacă nici credința religioasă nu era diferită. Nu cum-va vizibila tendință a autorului de a nega principiul *jus soli* în vechiul nostru drept, este o... preparare pentru a contesta mai târziu, dreptul de a se naturaliza al unei întregi categorii de streini, Evreii, cari găsesc tocmai în *jus soli* argumentul lor fundamental?

Nu cred că fac o ipoteză indiscretă, de vreme ce de-a lungul cărții — care alt-fel îmi place mult — apare ca o notă distonantă un antisemi-

tism comun. A. fost îndoit surprinzător pentru mine să găsesc această notă în lucrarea d-lui Suciuc: întâi, pentru că îl știam om cult, al doilea și mai ales, fiind-că eu mă așteptam ca tocmai grație cercetărilor speciale ce a întreprins asupra naționalității noastre în trecut, d-sa avea să pună și mai în lumină de cât o cunoaștem noi toți, acea atitudine socială a toleranței de a trăi și de a crede, sentiment prin excelență uman, pe care de altminteri înșiși patriotarzii antisemiți, bătându-se cu pumnii în piept, îl proclamă ca orgoliul sufletului nostru național, pentru a motiva... intoleranța lor!

Din fericire pentru d. Suciuc, nota care e pentru mine distonantă va fi aplaudată de foarte mulți: chestie de urechi!

Trecând la dreptul scris, după ce arată lipsa de dispozițiuni asupra materiei în vechile coduri, autorul studiază detaliat textele Regulamentelor Organice.

Releviez comentarea art. 71, prin care se stabilește că nici diferența de cult nu era o piedică de naturalizare. Autorul se silește a micșora prin rezerve importanța acestui text, care e contra sentimentelor sale; are însă sinceritatea, poate cam imprudentă, să ne spună (p. 93) că acest articol: «ne faisait que consacrer un état de choses existant et pas du tout dangereux». Cam asta cred și eu.

Pentru dreptul modern și cel actual, studiul naționalității se ușurează, căci materialul există acum, formulat în diferite texte și nu se cere de cât coordonarea lui. D. Suciuc, sistematizează aci cu multă claritate; ne face să vedem pe rând principiul liberal al codului civil de la 1865, înlocuit la 1866 cu principiul exclusivist al Constituției: «numai streinii creștini pot obține naturalizarea» (art. 7); acest principiu modificat după cum se știe, la 1879, în urma Congresului de la Berlin, formează regulamentul actual.

Autorul studiază conștiințios toate detaliile ce comportă materia: câștigarea naționalității, schimbarea și pierderea ei, condițiile de capacitate, formalitățile, dispensele de stagiū, efectele ei, etc. și atinge unele chestiuni sugestive, ca aceea dacă femeia poate fi naturalizată (p. 223), sau ca aceea a Curții de Casație, care, după 1879 de când s'a pus principiul că naturalizarea se dă numai prin lege, a hotărât totuși în numeroase cazuri, că art. 8 din cod. civ. nu e abrogat! (p. 167 și urm.).

În rezumat, prin lucrarea sa, d. Suciuc, ne-a făcut și dovada specială că a prins pe de-a-întregul materia, și dovada mult mai interesantă, că este un excelent spirit critic constructiv.

E mai mult de cât trebuie, ca să-l felicităm călduros.

• C. A. Popescu

București, Februarie 1907

Rugăm stărnitor pe abonații rămași în întârziere cu plata abonamentelor, să trimită sumele datorate prin mandat postal, direct la administrația ziarului *Curierul Judiciar*; București, sau să plătească la prezentare numai în mina încasatorilor I. Riveanu, pentru provincie, și I. St. Tudoroiu, pentru Capitală, în schimbul chitanțelor ce vor emite din registrul cu mateă, investite cu ștampila *Curierului Judiciar*.